

Кејт Сондерс
Мала
Тајна

ИЛУСТРОВАО РИЧАРД ЏОНСОН

Превела
Милица Цветковић

мала лагуна

Наслов оригинала

Kate Saunders

THE LITTLE SECRET

Text Copyright © Kate Saunders 2006

Illustrations Copyright © Richard Johnson 2006

First published by Macmillan Children's Books, London

Translation Copyright © 2009 за српско издање, ЛАГУНА

Тому, Џорџу, Феликсу, Елзи, Клодији и Максу

Уз помоћ Јохана Волфганга Гетеа

Овај роман је надахнут причом путника при крају
Гетеовог романа *Шејршовање Вилхелма Мајстера*.

„Сребрне нити међу златнима“,
од Е. Е. Рексфорда и Х. П. Данкса, 1873.

Садржај

Нова девојчица	9
Дечачка јазбина	17
Леди Матилда	24
Позив	35
Путовања са кутијом	42
Светлост	53
Кућа на крају света	63
Чоколадна бомбица величине „Рица“	72
Екљани	79
Стара принцеза	91
Сребрне нити међу златнима	106
Дан на тркама	118
Норе	136
Изабрана невеста	141
Фатилда	151
Фарма пчела	165
Дијамантска тестерица	173
Слобода	183
О ауторки	191

У понедељак ујутро у Цејнин разред стигла је нова девојчица. Стајала је напред с госпођом Бароуз.

„Децо“, почела је госпођа Бароуз. „Ово је Стафа. Провешће с нама ових неколико недеља до краја школске године.“

„Добар дан“, рече Стафа.

Сви су се упиљили у њу. Цејн је помислила како је Стафа најнеобичнија девојчица коју је видела у животу. Требало би да има једанаест година, као и сви у разреду. Међутим, била је мала као да јој је осам, уз то врло мршава. Сјајна црна коса јој је била уплетена у две дуге кике. Кожа јој је била бела као креда, а по вретенастим рукама су јој се плавиле вене. На себи је имала круту хаљину од бордо сомота, сокне и угланцане црне ципеле. Цејн је она изгледала као неко од оне старинске деце у

књигама о Другом светском рату. Ели и Енџи, преостале две девојчице у одељењу, подигле су шаке на уста и закикотале се.

Стафа је и сама пиљила у њих, нимало стидљиво. Пажљиво је загледала свако лице у учионици. За то јој није било потребно много времена. Основна школа у Доњем Ламптону била је веома мала школа, у веома малој вароши, чак пре овећем селу. У шестом разреду било је само десеторо деце.

„Добро дошла у нашу школу, Стафа“, рече госпођа Бароуз. „Хоћеш ли да нам испричаш нешто о себи?“

„Немам баш много шта да испричам“, одврати Стафа. „Одрасла сам у једном далеком месту на северу. Мајка и ја путујемо земљом, на нашем годишњем обиласку занимљивих места. Овде ћемо одахнути неко време, па се отиснути на дуг пут кући, а ја се надам да ћу овде наћи нову најбољу другарицу.“

Стафа је говорила дечјим пискавим гласом, али се изражавала као отмена и помало уврнута стара дама. Звучала је урнебесно смешно па се читаво одељење церекало. Џејн се трудила да задржи озбиљан израз лица јер јој се чинило да је ружно смејати се неком новом, мада се чак и госпођа Бароуз смејуљила.

„Хвала ти, Стафа. Сигурна сам да ћеш наћи много другарица.“

„О, тражим само једну“, рече Стафа.

Церекање постаде гласније.

„Смирите се!“; упозори госпођа Бароуз.

Стафа као да није марила што јој се смеју. Љупко се осмехнула. „Молим вас, не брините за мене, госпођо

Бароуз. Живот ми је одвајкад богат и разноврстан и сасвим сам свикла на нова искуства. Да седнем поред оног дечака риђе косе?“

„Дечака риђе...? О, мислиш на Џејн?“

Разред прасну у грохотан смех.

Џејн помисли да ће јој се, поцрвени ли још мало, уши запалити. Ова чудна нова девојчица је заменила за дечака и поменула њену косу. Није могла ништа горе да каже. Две ствари које је Џејн највише мрзела у животу била су риђа коса и то што је морала да носи одећу за дечаке.

„Џејн свакако није дечак“, рече госпођа Бароуз па љубазно погледа Џејн, а строго остатак разреда. „Претпостављам да си помислила како је она дечак зато што је своју лепу косу везала позади.“

„Али и обучена је као дечак“, продужи Стафа. Затим показа на Џејнин мушки дукс. „Носи некакав фудбалерски костим.“

Проломи се нови прасак смеха. Дечаци из задњег реда повикаше: „Фудбалерски костим!“, намештеним отменним гласовима.

Госпођа Бароуз им рече да ућуте, али се и сама смејала. „Не знам, Стафа, где си била последњих педесет година. Данас је сасвим нормално да девојчице носе делове дресова – види.“ Она подиже ногу на столицу, задигну ногувицу панталона и показа разреду чарапе с грбом *Арсенала*. „Носе их чак и старе наставнице.“

Ватра на Џејнином лицу је јењавала. Била је захвална госпођи Бароуз што је скренула пажњу с ње, али то је није сасвим утешило јер та нова девојчица треба да седи поред ње. То је било једино слободно место у учионици.

Стафа седе на то празно место. „Овде је пријатно“, рече. Отвори старомодну мрку кожну ташну па поче да вади оловке и хартију. „Извини што сам помислила да си дечко.“

„Добро, децо“, позва госпођа Бароуз. „Хајде да почнемо.“

„Да, само ви наставите“, прихвати Стафа. „Брзо ћу ја ући у штос.“

Обраћала се госпођи Бароуз као неко ко је с двора дошао у званичну посету.

Џејн је пожелела да је нова девојчица села негде другде, али није могла да се не занима за њу. Била је сићушна и носила је бебасту одећу, па ипак није била детињаста. Стафа је задатке из математике радила брзо и уредно. Када је на крају часа предавала свој рад рекла је: „Опростите на празнинама, госпођо Бароуз – дугачки раздели су ми одувек били Ахилова пета.“

За време одмора Стафа је седела на ниском зидићу игралишта. Из ташне је извадила термос па насула јаку црну кафу. Џејн је она замирисала одвратно. Била је знатичељна. Каква то једанаестогодишња девојчица пије црну кафу?

Ели и Енци су позвале Џејн у угао игралишта. Обично су њих две највећи део времена ћућориле међу собом и нису обраћале пажњу на Џејн. Данас им је била потребна како би шапутале о Стафи.

Ели је казала: „Мене нико не би натерао да обучем онакву хаљину. Личи ми на завесу.“

Енци је казала: „И ципеле су јој глупе – такве носе бебе кад проходају. А и име јој је глупо.“

„Мени се баш допада њено име“, побуни се Џејн. Додуше, изненадила се што се залагала за нову девојчицу. „Необично је.“

„О, а ти ми имаш па неки добар укус“, презриво ће Ели.

„Џејни!“ Џејнина млађа браћа Мајк и Фил су је дозивала с другог краја игралишта. „Дођи да играмо фудбал! Треба нам још један човек!“

Енци се закикотала. „Је ли Стафа схватила да си девојчица?“

„Мисли да си риђокоси дечак“, убацила је Ели. „Мора да јој се допадаш.“

Џејн се намршти, па пуна мржње према Ели и Енци, отрча да игра фудбал. Могла се заклети да су њих две из године у годину биле све будаластике. Причале су само о одећи и шминки. Да је барем ова нова девојчица неко с ким би могла да прича нешто паметно.

Међутим, Стафа као да уопште и није хтела да разговара. Читав одмор је провела срчући кафу и гледајући на сат. Када су се вратиле у учионицу зевнула је и загледала се кроз прозор.

На паузи за ручак окренула се према Џејн. „Претпостављам да је ово што смрди на куване сокне наш ручак.“

Ово је натерало Џејн да се осмехне – школски ручак је заиста смрдео на куване сокне. „Није лош за јело“, рече. „Показаћу ти куда треба да идемо.“ Неко мора да се стара о Стафи.

Изгледа да ћу то морати да будем ја, помислила је Џејн љутито, зато што нема никог другог – такве сам ја среће, да се заглибим с чудакињом.

Повела је Стафу у трпезарију. Стафа се право запутила до једног дугачког стола и села.

„Имамо ли јеловник?“, упитала је. „Или наручујемо од конобарице?“

Џејн прикри смех. Ова девојчица је невероватна – срећом нико је није чуо. „Не седамо док сами не узмемо храну“, објаснила јој је. „Треба да станемо у ред пред пултом.“

Стафа је била очарана. Обожавала је да стоји у реду. Са уживањем је посматрала како послужитељке у кухињи кашиком захватају комадиће пилетине, кувани пасуљ и гомиле помфрита. Изузетно јој се допао школски помфрит. „Овај пржени кромпир је диван! Како је мудро што држе боце са сосом уз ножеве и виљушке!“

Џејн се запитала из какве је то школе Стафа дошла. Мора да је била нека заиста отмена школа, мислила је, ако су заиста имали јеловнике и „конобарице“.

„Ово је врло ефикасан начин да се нахрани велики број људи“, цвркулала је Стафа. „Морам то испричати мајци – увек се труди да смањи трошкове у трпезарији за послугу.“

Џејн је пожелела да Стафа ућути. Зар не примећује како сви за њиховим столом зуре у њу и дошаптавају се покривајући уста шакама? Било јој је врло непријатно.

Када је појела помфрит, Стафа је обрисала уста чипканом марамицом. Устала је. „Хајде да кафу пијемо напољу.“

Џејн јој је казала: „Чекај – не можемо тек тако да изађемо. Треба да однесемо прљаве тањире на пулт.“

Стафа се изненадила. „Стварно? Зар столове не чисти послуга?“

Нажалост, ово су чули и остали за столом.

Један дечак – врло опак дечак по имену Дејмијан Бац – повика: „Ш’а мислиш, где си – у Хогвортсу?“

Стафине светле, леденоплаве очи остале су озбиљне. „Са мнош мораш имати стрпљења. Уопште не схватам о чему говориш.“

„О, ја сам тако отмена крава!“, цијукнуо је Дејмијан.

Џејн рече: „Остави је на миру.“

„Ш’а тебе брига? Јеси ли јој ти момак или тако нешто?“

„Није она крива што се разликује“, објасни Џејн мрштећи се на њега. „Остави је на миру, Баце. Она ти ништа није урадила.“

Устала је, однела тањире на пулт и готово одвукла Стафу на игралиште.

„Хвала ти што си ме бранила“, рече Стафа.

„У реду је. Додуше, могла би да покушаш да будеш мање – мислим, не тако...“ Џејн се мучила да нађе праву реч.

Стафа се осмехнула. „То је због начина на који говорим, је л’ тако? Не брини, нећу се увредити. Видим да си добра, Џејн.“ Њено упало лице порцеланске лутке одисало је задовољством. „Чини ми се да си ти управо онаква другарица какву тражим!“

Остатак дана Стафа није скидала погледа са Џејн. Веома је непријатно када неко ко седи одмах поред све време пиљи у тебе. Кад год би Џејн подигла поглед спазила би Стафине светле очи на само неколико центиметара од својих. Тајно се смешкала Џејн, као да су њих две одједном најбоље пријатељице на свету. Само што Џејн

није била баш сасвим сигурна жели ли да буде Стафина најбоља другарица. Ти осмеси и зурење били су сабласни, па јој је лакнуло када је дошло време да крену кући.

Џејн је у гужви код велике капије пронашла браћу како се весело ударају ранчевима. Мајк и Фил су били идентични близанци осмогодишњаци које је увек било лако уочити због густе, чупаве готово беле косе.

„Хајдете“, рече им. „Идемо одавде.“ Готово је протрчала на капију.

„Успори!“, довикнуо је Фил.

На улици је Мајк цимнуо Џејн за рукав. „Зашто ОНА иде с нама?“

Џејн се обазрела и одмах иза себе угледала Стафу. Она јој је наједном деловала нарочито ситно – једва нешто виша од близанаца – и прилично застрашујуће крхко. Џејн је престала да се љути. Није могла да викне на некога ко је деловао као да ће га ветар однети попут листа.

Дубоко је уздахнула. „Знаш шта, Стафа, читавог дана си ме излуђивала, а сад ме пратиш. Зашто?“

„Помислила сам да те отпратим до куће“, одврати Стафа.

„Зар немаш своју кућу?“

„Она је далеко.“ На тренутак је Стафа деловала тужно. „Мајка и ја смо одселе у Краљевском Ламптону.“ То је била већа варош у близини, са радњама и недељном пијацом. „Мајка се још неће вратити, а жалосно је доћи у празну кућу.“

Џејн се ражалостила. „Хоћеш ли да дођеш код нас на чај?“

Стафа се осмехнула. „Волела бих.“

Стафа и Џејн су ходале ћутећи. Стафа се и даље смешкала. Џејн је било непријатно. Избрбљала је тај позив пре него што је стигла да размисли, па је жалила што није било времена да упозори породицу. Кућа је у таквом неред. Једна отмена, уредна девојчица, каква је Стафа, вероватно ће се ужаснути.

„Требало би да те припремим“, рече, „прилично је у неред.“

„Драга моја Џејн“, поче Стафа, „убеђена сам да ће ми твоја кућа деловати дивно.“

Опет су ућутале. Мајк и Фил су трчали испред њих шутирајући ранчеве као неке прашњаве лопте.

Џејнина породица је живела у оронулој кући, окруженој спарушеним пољима, на самом крају села. До ње се стиже дуж стазе без кућа. Када су скренули на ту стазу Стафа се разбрбљала.

„Заиста ми је искрено жао што сам те помешала с дечаком.“ Ухватила је Џејн под руку. „Само, зашто те родитељи терају да носиш мушку одећу?“

„Зато што имам шесторицу браће“, одговори Џејн.

„Шесторицу!“, заинтересовала се Стафа.

„Ја сам једина девојчица. За женску одећу нема новца. Морам да носим оно што браћа прерасту.“

„Јадна ти“, уздахну Стафа. „То није поштено. Да си једини дечак у породици са ћеркама, сигурно те не би слали у школу у хаљини.“

Ово је сасвим добро приметила и Џејн се засмејала. „А ти?“, питала је са све више симпатија према Стафи. „Имаш ли браће или сестара?“

„Имам брата“, рече Стафа.

„Млађег или старијег?“

„Много старијег.“ Учинило јој се да Стафа не жели да прича о њему, али код Џејн се пробудила радозналост па није могла да стане.

„Путује ли и он са вама?“

„Не. Морао је да оде на војну вежбу.“

„Значи, он је војник?“

„Не, он је студент. Али немојмо о њему – досадан је.“ Стафа се насмешила. „Желим да чујем све о сваком твом брату понаособ. Хоћу ли их све упознати данас?“

„Нећеш упознати Мартина“, одговори Џејн. „Он је најстарији – има деветнаест година и на колеџу је. Дивно је када је он код куће зато што има ауто. Има ли твој брат ауто?“

„Наравно да има.“ Сад је Стафа звучала помало љути-то. „Хајде – причај о другој браћи.“

Џејн поче: „После Мартина иде Ден који има седамнаест година. Иде у шести разред. Па Џон, петнаестогодишњак. Углавном од њега наслеђујем одећу. Увек имам закрпе на коленима.“

Стафа упита: „У коју школу они иду?“

„У Гимназију у Краљевском Ламптону. Тамо ћу и ја, од септембра.“ Џејн искоса погледа сумњичаво Стафу – била је тако мала и необична, тако неспособна за живот у великој средњој школи. „Претпостављам да ћеш и ти ићи тамо.“

Стафа затресе главом. „Мајка и ја ћемо тад већ отпутовати.“

„О.“ Џејн некако није успела да се натера и изговори да јој је жао. Хитро је казала: „Свеједно, после Џона идем ја, а после мене близанци. А најмлађи је мали Тед. Он има само годину и по.“

Стафа зажмири па промрмља: „Мартин – Ден – Џон – ти – Мајк и Фил – мали Тед.“

„Тако је, браво. Људима обично требају године да схвате којим редом идемо.“

„Има ли још неко тако риђу косу као ти?“

„Не као ја.“ Џејнина дуга коса (коју је мрзела, иако је мајка мислила да је прелепа) била је тамноцрвене боје. „Остали су смеђи или плави. Тедова је некако наранџаста као пекмез од кајсија.“

„О, Џејн, какву сам срећу имала да те упознам!“, уздахну Стафа. „Никад досад нисам имала најбољу другарицу.“

„Чекај!“ Ово је било све пребрзо. Џејн није била још ни сигурна да ли јој се Стафа допада. „Још не можемо да будемо најбоље другарице – за то је потребно време.“

„Теби је очигледно потребна другарица“, рече Стафа.
„Оне две блесаве девојчице из твог разреда никако не могу да задовоље такав ум какав је твој.“

Стигли су до капије Џејнине куће. „Ево нас“, рече она.
„Добро дошла на фарму у Пајк лејну. Ово није заиста фарма – имамо само башту и коњушницу. Мајка је зове *Дечачка јазбина*. Каже да је подсећа на медвеђу јазбину, само што је у њој још бучније.“

„Шта је медвеђа јазбина?“

„Не знам баш ни сама. Ваљда свако место које је пуно дивљих медведа.“

Стафа се закикота. Оно шпицасто лице се заоштрило од радозналости. Погледала је трошну кућу. Осмотрела је башту, пуну бицикала и дрвених рампи домаће израде. Загледала је стару, суморну кућу уз ограду коњушнице.

„Коњ се зове Леонардо“, рече Џејн. „Овде су чак и животиње мушког пола.“

Улазна врата су била отворена. Џемпери и ранчеви близанаца лежали су у гомили на отирачу. Џејн их одгурну ногом и уведе Стафу у кухињу. Као и обично, она је била у веселом нереду.

Џејнина мајка је седела за кухињским столом и хранила малог Теда. Џејн покуша да замисли како они делују неке отменом. Мамина тренерка је била стара и оклембешена. Коса јој је била везана паром хулахопки. Тедово слатко, буцмасто лице било је ишарано љубичастим фломастером. Викнуо је када је угледао Џејн па почео да удара дрвеним чекићем по послужавнику високе столице.

Џејн се насмејала. Пољубила га је у теме. Коса боје пекмеца била му је упрскана парадајз сосом. „Шта си то урадио с лицем, господине Блесавко?“

„Некако се дочепео љубичасте оловке“, рече Џејнина мама. „Окрнула сам се само на трен, а он се сав ижврљао. Неће да се скине, па треба да се навикнемо на то.“

Џејн се осврну ка Стафи питајући се да ли је она забезекнута овим штрокавим призором. Стафа је наравно била изненађена, али се и смешкала. Први пут тога дана деловала је као право дете. Џејн је приметила да јој се допала *Дечачка јазбина* па је опет осетила симпатију према њој.

„Мама“, рече она, „ово је Стафа. Дошла је на чај ако немаш ништа против.“

Мама се насмешила. „Наравно да немам – знаш да ми је увек драго кад видим још неку девојчицу. Здраво, Стафа.“

„Како сте, госпођо Хјуз“, рече Стафа. „Драго ми је што вас упознајем.“

„Џејни, спреми мало тоста и чоколадног кекса, само за тебе и Стафу. Ја ћу нахранити адраповце кад Тед заврши.“

Стафа је јела тост поред Теда. Опчињено га је посматрала. Кад ју је плеснуо по лицу оном дебелом влажном шачицом, она се само насмејала. Тед јој је дарезљиво нудио исисане корице хлеба, а она се претварала да их једе. Ту и тамо би стидљиво рекла мами: „Тако је сладак!“

Спокојна атмосфера није дуго трајала. Мајк и Фил су утрчали у кухињу дерући се да хоће сок и кекс. Улазна врата су се залупила. Ден и Џон су стигли из школе.

Обојица су били виши од маме, брујање њихових дубоких гласова могло је да се осети кроз патос. У просторији се одједном тискало много њих. Џејн се уплашила да ће Стафи то бити превише, али она се и даље смешкала. Уопште се није стидела од великих дечака и спремно је скочила када је Ден предложио да иду у башту.

Сунчано поподне се гасило. Дувкао је пријатан ветрић. Мајк и Фил су увежбавали вожњу скејта на дугачкој бетонској стази. Ден и Џон су јурили на бициклима по рампама домаће израде. Џејн понуди Стафи Филов бицикл, не очекујући да ће она прихватити – али Стафа је изненадила када се бацила на њега и јурнула уз рампу у вртлогу бордо сомота. Џејн је скочила на свој бицикл (наслеђен од Џона) па се стушила за њом.

Дивно су се провели у трци девојчица против дечака. Стафа уопште није била повучена ни крхка. Извикивала је наредбе, гађала дечаке грудвама прашине, измишљала смеле и опасне игре. Ден и Џон су сматрали да је Стафа урнебесна. Тимови су се такмичили у томе ко ће се докопати баштенског црева. Дечаки су победили па су хладном водом испрскиали Џејн и Стафу.

До краја послеподнева Џејн се толико смејала и цичала да су је заболели стомачни мишићи. Била је натопљена водом и умрљана блатом. Стафи се поцепао рукав. Срушиле су се на меку траву и дахтале. Тед се играо у базенчићу с песком уз задња врата и бацао дуге, паучасте сенке.

Стафа уздахну. „Већ је касно. Требало би да кренем.“

Селе су и опет се закикотале због стања у којем им је била одећа.

Џејн упита: „Како ћеш стићи донде? Тата је одвезао кола па не можемо да те одбацимо, а аутобуса нема.“

„Не брини, позваћу нашег шофера.“

„Вашег – шта?“

Стафа устаде па отресе прашину с хаљине. „Нашег шофера. Он ме чека после школе.“

Опет је била хладна и озбиљна. Потражила је ташну. Захвалила је мами на дивном поподневу. Пољубила је Теда – добила још и песак на осталу прљавштину по хаљини. Из ташне је извадила разметљив мобилни телефон. Притисла је само једно дугме и кратко разговарала.

Џејн је испратила дугачком стазом. Неко време су замишљено ћутале док Стафа није рекла: „Џејн, годинама се нисам овако забављала.“

„Звучиш као моја бака.“

„Озбиљно, провела сам дивно поподне. Читав дан ми је био чаробан.“

На крају стазе зауставио се огроман, блистав црн аутомобил. Таквим аутом се вози краљица када не жели да је примете. Задња стакла су била затамњена. На предњем седишту је веома мирно седео возач. Он (или она) носио је шапку, спуштену веома ниско. Упркос топлому времену он (или она) био је увијен у километре црне тканине.

Стафа стисну Џејнину руку. „Више не морам да тражим најбољу другарицу. Нашла сам је.“